

09

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นพม่า 8 ถิ่น

Initial Consonant Phonemes in Eight Burmese Dialects

Received: April 28, 2023 | Revised: May 18, 2023 | Accepted: June 06, 2023

ธานินทร ลิ้มปิติริ * Tanintorn Limpisiri

ดร. ยุทธพร นาคสุข** Dr. Yuttaporn Naksuk

* นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล อีเมล: tanintornlimp@gmail.com

Doctoral student Linguistics Program, Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University. email: tanintornlimp@gmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
อีเมล: yuttaporn.nak@mahidol.edu

Assistant Professor, Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University. email: yuttaporn.nak@mahidol.edu

บทคัดย่อ

บทความปริทัศน์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานที่ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวในภาษาถิ่นพม่าทั้งหมด 8 ถิ่น ได้แก่ ภาษาถิ่นย่างกุ้ง ภาษาถิ่นยะไข่ ภาษาถิ่นทวาย ภาษาถิ่นมะริด ภาษาถิ่นตะนุ ภาษาถิ่นอินธรา ภาษาถิ่นตองโย และภาษาถิ่นยอ โดยสังเคราะห์จากบทความและงานวิจัยทั้งสิ้น 19 เรื่อง แบ่งเป็นผลงานที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ 16 เรื่องและภาษาญี่ปุ่น 3 เรื่อง ผลการสังเคราะห์พบว่าภาษาถิ่นพม่าทั้ง 8 ถิ่นมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวอยู่ระหว่าง 24-34 หน่วยเสียง ดังนี้ ภาษาถิ่นย่างกุ้งมี 32 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นยะไข่มี 34 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นทวายมี 32 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นมะริดมี 27 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นตะนุมี 25 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นอินธรามี 26 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นตองโยมี 24 หน่วยเสียง และภาษาถิ่นยอมี 32 หน่วยเสียง เหตุที่ระบบเสียงพยัญชนะต้นเดียวของภาษาพม่าทั้ง 8 ถิ่นมีจำนวนแตกต่างกันนั้นเป็นผลมาจากภาษาพม่าแต่ละถิ่นมีพัฒนาการของเสียงปฏิภาคแตกต่างกัน ซึ่งพบเสียงปฏิภาคที่แตกต่างกันทั้งหมด 9 ชุด ได้แก่ 1) /g-k/ 2) /d-t / 3) /b-p^h/ 4) /θ-s^h/ 5) /z-s-s^h/ 6) /m, ŋ, ɲ, ɲ̃, l - m, n, ɲ, ɲ̃, l/ 7) /kr, k^hr - tɕ, tɕ^h/ 8) /r-j/ และ 9) /r-ʃ-tɕ^h/ ผลของการสังเคราะห์ทำให้ทราบสถานภาพของการศึกษาหน่วยเสียงภาษาถิ่นพม่าทั้ง 8 ถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งยังไม่เคยมีผู้ใคร่รวบรวมและนำเสนอมาก่อน รวมทั้งสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงเรื่องระบบเสียงของภาษาถิ่นภาษาพม่าได้

คำสำคัญ: ภาษาถิ่นพม่า, หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียว, ระบบเสียงภาษาพม่า, เสียงปฏิภาค

A b s t r a c t

This review article aimed to synthesize the studies of initial consonant phonemes in 8 Burmese dialects, namely, Yangon, Rakhine (Arakan), Dawei (Tavoyan), Myeik (Beik, Mergui), Danu, Intha, Taungyo, and Yaw. The synthesis comprised 19 articles and research studies, divided into 16 English publications and 3 Japanese publications. The results of the synthesis showed that the number of initial consonant phonemes in all eight Burmese dialects ranged between 24 and 34: 32 phonemes in Yangon, 34 in Rakhine, 32 in Dawei, 27 in Myeik, 25 in Danu, 26 in Intha, 24 in Taungyo, and 32 in Yaw. The difference in the number of initial consonant phonemes in eight Burmese dialects is due to the diverse development of sound correspondences in each dialect. Nine sets of sound correspondences were found: 1) /g-k/, 2) /d-t/, 3) /b-p^h/, 4) /θ-s^h/, 5) /z-s-s^h/, 6) /ṁ, ṇ, ṅ, ṇ̃, ṇ̄ - m, n, ṇ, ṇ̃, ṇ̄/, 7) /kr, k^hr - tɕ, tɕ^h/, 8) /r-j/, and 9) /r̥-j-tɕ^h/. These results revealed the status of the initial consonant phonemes studies in eight Burmese dialects from the past until the present, which has never been collected nor presented before. It can also be beneficial as a reference source for the phonetic system of the Burmese dialects.

Keywords: Burmese dialect, Initial consonant phoneme, Burmese phonology, Sound correspondence

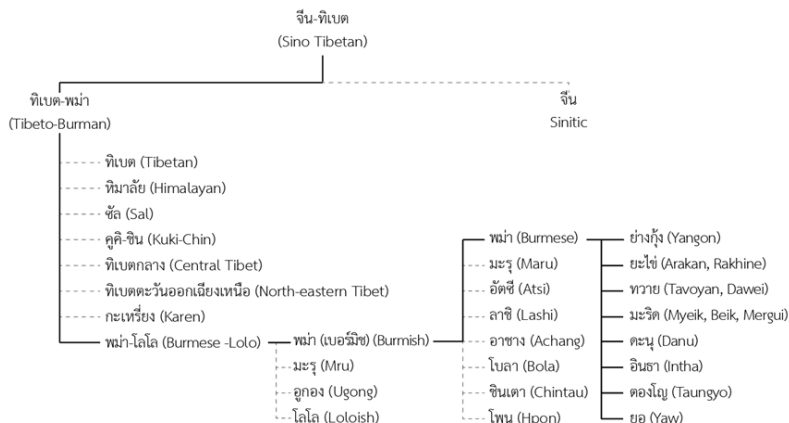
บทนำ

บทความปริทัศน์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์หน่วยเสียงภาษาพม่า 8 ถิ่นและแสดงชุดเสียงปฏิภาคของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่แต่ละถิ่นมีแตกต่างกัน โดยสังเคราะห์จากงานวิจัยและบทความที่มีผู้ศึกษาไว้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจำนวน 19 เรื่อง แบ่งเป็นผลงานที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ 16 เรื่อง และตีพิมพ์เป็นภาษาญี่ปุ่น 3 เรื่อง ผลงานที่เก่าที่สุดคือ บทความเรื่อง A Burmese phonetic Reader ของอาร์มสตรองและเผ่หม่องตั้น (Armstrong & Pe Maung Tin 1925) และผลงานล่าสุด คือ วิทยานิพนธ์เรื่อง Consonant Correspondences of Burmese, Rakhine and Marma with Initial Implications for Historical Relationship ของเฮติ (Heidi 2014) บทความนี้มุ่งสังเคราะห์เฉพาะหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว เพราะมีผู้ศึกษาไว้ครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุดเมื่อเทียบกับการศึกษาหน่วยเสียงประเภทอื่นในภาษาพม่า ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ กล้ำ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายไม่มีในระบบเสียงภาษาพม่า

ภาพรวมของภาษาพม่า

ตระกูลภาษาของภาษาพม่า

ภาษาพม่าจัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan) ตระกูลภาษาย่อยทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) สาขาพม่า-โลโล (Burmese-Lolo) กลุ่มภาษาพม่า (เบอร์มิช) (Burmish) ภาษาที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันนี้มี 8 ภาษา ได้แก่ ภาษาพม่า (Burmese) ภาษามะรุ (Maru) ภาษาอัตซี (Atsi) ภาษาลาชิ (Lashi) ภาษาอาซาง (Achange) ภาษาโบลา (Bola) ภาษาชินเตา (Chintau) และภาษาโพน (Hpon) สำหรับภาษาพม่า (Burmese) มีภาษาถิ่นทั้งหมด 8 ถิ่น ได้แก่ ภาษาถิ่นย่างกุ้ง (Yangon) ภาษาถิ่นยะไข่ (Arakan, Rakhine) ภาษาถิ่นทวาย (Tavoyan, Dawei) ภาษาถิ่นมะริด (Myeik, Beik, Mergui) ภาษาถิ่นตะนุ (Danu) ภาษาถิ่นอินธา (Intha) ภาษาถิ่นตองโย (Taungyo) และภาษาถิ่นยอ (Yaw) ในอดีตได้มีการจัดภาษาโพน (Hpon) ให้เป็นภาษาถิ่นหนึ่งของภาษาพม่า (Burmese) แต่ภายหลังได้ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มภาษาพม่า (เบอร์มิช) (Burmish) ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ภาษาถิ่นพม่าทั้ง 8 ถิ่นซึ่งอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต ตระกูลภาษาย่อยทิเบต-พม่า (ดัดแปลงจาก Yuttaporn Naksuk, “Intha phonology and lexical comparison of four Burmese dialects” (Doctoral dissertation, Graduate School of Mahidol University, 2012), 16; Nitasakorn Shiwaruangrote, “A phonology study of Yangon Burmese” (Master’s dissertation, Graduate School of Mahidol University, 2000), 5; David Bradley, “East and South-East Asia” In **Atlas of the world’s languages** (London: Routledge, 1994), 168-182.)

โครงสร้างพยางค์ในภาษาพม่า

โครงสร้างพยางค์ในภาษาพม่าประกอบไปด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ภาษาพม่าถิ่นต่างๆ มีโครงสร้างพยางค์ไม่ต่างกัน ดังนี้

$$C_1 (C_2) V_1 (V_2)^T$$

จากโครงสร้างพยางค์ข้างต้นสามารถอธิบายระบบเสียงภาษาพม่าได้ว่าหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประกอบไปด้วยโครงสร้าง 3 รูปแบบ ได้แก่ C_1 คือ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวและ C_1C_2 คือ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 2 เสียง หน่วยเสียงสระประกอบไปด้วยโครงสร้าง 2 รูปแบบ ได้แก่ V_1 คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยว V_1V_2 คือ หน่วยเสียงสระประสม หน่วยเสียงสระ

ในภาษาพม่าถิ่นต่างๆ ประกอบด้วยสระปกติ (plain vowel) และสระนาสิก (nasal vowel) สำหรับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ (T) ในภาษาพม่าทุกถิ่นมีสัทลักษณะไม่ต่างกันมาก (Jones 1972: 413) ปัจจุบันนักภาษาศาสตร์ได้วิเคราะห์ให้หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาพม่าประกอบไปด้วย 4 หน่วยเสียง ได้แก่ 1. วรรณยุกต์สูง (high tone) 2. วรรณยุกต์ต่ำ (low tone) 3. วรรณยุกต์ก้องเคียด (creaky tone) และ 4. วรรณยุกต์กัก (checked tone, killed tone) ในการแสดงตัวอย่างคำศัพท์ภาษาพม่าในบทความนี้จะแทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง วรรณยุกต์ต่ำ วรรณยุกต์ก้องเคียด และ วรรณยุกต์กักด้วยสัญลักษณ์ / ¹ /, / ² /, / ³ / และ / ⁴ / ตามลำดับ

ภาษาถิ่นพม่า ถิ่นที่อยู่ และจำนวนผู้พูด

จากการสำรวจสำมะโนประชากรอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2014) ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีจำนวนประชากร 51,419,420 คน (Spoorenberg 2015) แต่จากการรายงานจำนวนประชากรที่เป็นปัจจุบันในเว็บไซต์ <https://www.worldometers.info/world-population/myanmar-population/> นับถึงวันที่ 25 เดือนมกราคม พ.ศ. 2566 ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีจำนวนประชากร 55,357,396 คน และประชากรส่วนใหญ่ของประเทศพูดภาษาพม่า (Burmese) เป็นภาษาแม่

ภาษาพม่ามีภาษาถิ่นทั้งหมด 8 ถิ่น ได้แก่ 1) ภาษาถิ่นย่างกุ้งเป็นภาษาราชการของประเทศ มีผู้พูดราว 42,000,000 คน อาศัยอยู่ที่เขตย่างกุ้งเป็นหลัก 2) ภาษาถิ่นยะไข่ มีผู้พูดราว 1,820,000 คน อาศัยอยู่ที่รัฐยะไข่บริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ 3) ภาษาถิ่นทวาย มีผู้พูดราว 400,000 คน อาศัยอยู่ที่เมืองทวายบริเวณใกล้ชายฝั่งตะนาวศรี บริเวณตอนใต้ของประเทศ 4) ภาษาถิ่นมะริด มีผู้พูดราว 250,000 คน อาศัยอยู่บริเวณเมืองมะริด ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเมืองตะนาวศรี 5) ภาษาถิ่นตะนุ มีผู้พูดราว 100,000 คน อาศัยอยู่ที่จังหวัดตองจี รัฐฉาน บริเวณเมืองปางเตะร่า

(ปีนตะยะ) เมืองหย่าหั่น เมืองอ่องปาน เมืองกะลอส และเมืองยะเซ่าก์ 6) ภาษาถิ่นอินธา มีผู้พูดราว 90,000 คน อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบของทะเลสาบอินเล เมืองยองห้วย อยู่บริเวณทางใต้ของรัฐฉาน 7) ภาษาถิ่นตองโย มีผู้พูดราว 40,000 คน อาศัยอยู่ที่จังหวัดตองจี รัฐฉาน บริเวณเมืองกะลอส และเมืองปางลอง 8) ภาษาถิ่นยอ มีผู้พูดราว 20,000 คน อาศัยอยู่ที่เขตมะเกว ใกล้เทือกเขาฉั่นในเขตรัฐฉั่น (Cheeseman et al. 2023)

ขั้นตอนการสังเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นพม่า

ขั้นตอนการสังเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นพม่า มีทั้งหมด 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาถิ่นพม่าที่นำมาสังเคราะห์ในบทความนี้มาจากงานวิจัยและบทความที่มีผู้ศึกษาไว้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจำนวน 19 เรื่อง แต่ทั้งนี้ก็มีบางเรื่องที่ศึกษามากกว่า 1 ภาษา เมื่อนับจำนวนภาษาที่ซ้ำกันแล้วพบว่า มีผลงานที่ศึกษาภาษาถิ่นพม่าทั้งหมด 26 รายการ ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่องานวิจัยและบทความที่ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นพม่าและจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่พบ

ภาษาถิ่น	งานวิจัย/บทความ	จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่พบ
1. ย่างกุ้ง	1. Armstrong & Pe Maung Tin (1925)	32
	2. Steward (1936)	21
	3. Cornyn (1944)	29
	4. McDavid (1945)	20
	5. Steward (1955)	27

ภาษาถิ่น	งานวิจัย/บทความ	จำนวนหน่วยเสียง พยัญชนะต้นเดี่ยวที่พบ
	6. Jones (1972)	23
	7. Shiwaruangrote (2000)	34
	8. Green (2005)	31
	9. Heidi (2014)	34
	10. Jenny & San San Hnin Tun (2016)	33
2. ยะไข่	11. Jones (1972)	24
	12. Bradley (1985)	34
	13. Okell (1995)	34
	14. Jarernponganarn (1997)	34
	15. Heidi (2014)	34
3. ทวาย	16. Jones (1972)	23
	17. Vichitjamaree (1990)	33
	18. Okell (1995)	34
4. มะริด	19. Jones (1972)	25
	20. Kato & Khin Pale (2012)	27
5. ตะนาว	21. Yabu (1981b)	21
6. อินทรา	22. Jones (1972)	21
	23. Okell (1995)	27
	24. Naksuk (2012)	26
7. ตองโย	25. Yabu (1981a)	24
8. ยอ	26. Yabu (1980)	31

ขั้นตอนที่ 2 การจัดระบบการใช้สัทอักษรสากลและสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียว

เนื่องจากงานวิจัยและบทความแต่ละเรื่องใช้สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงแตกต่างกันไป ก่อนการสังเคราะห์ข้อมูลจึงต้องปรับสัญลักษณ์และจัดระบบให้เหมือนกันก่อนโดยใช้สัทอักษรสากล (IPA) ส่วนสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงที่ปรากฏในเอกสารจะแสดงไว้ในวงเล็บเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบภายหลัง สัทอักษรสากลและสัญลักษณ์ที่ใช้แทนหน่วยเสียงในภาษาถิ่นพม่าทั้ง 8 ถิ่นได้แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สัทอักษรสากล (IPA) ที่ใช้แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวในบทความนี้และสัญลักษณ์ในวงเล็บแสดงหน่วยเสียงที่ปรากฏในเอกสารต้นฉบับ

ที่เกิดของเสียง ลักษณะของเสียง	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก-ฟัน	ปุ่มเหงือก	หลังปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก							
เสียงไม่ก้อง ไม่พ่นลม	p		t			k	ʔ
เสียงไม่ก้อง พ่นลม	pʰ (ph)		tʰ (th, ht)			kʰ (kh)	
เสียงก้อง	b		d			g	
เสียงเสียดแทรก							
เสียงไม่ก้อง ไม่พ่นลม		θ (t, t)	s				h
เสียงไม่ก้อง พ่นลม			sʰ	ʃ (hs, c, s)			
เสียงก้อง		ð (d, d)	z				ɦ
เสียงกึ่งเสียดแทรก							
เสียงไม่ก้อง ไม่พ่นลม					tɕ (c, c, s)		
เสียงไม่ก้อง พ่นลม					tɕʰ (cʰ, ch)		
เสียงก้อง					dz (j, j, z)		
เสียงนาสิก							
เสียงไม่ก้อง	ɱ (hm)		ɱ (hn)		ɱ (hp, hny)	ɱ (hɱ, hng)	
เสียงก้อง	m		n		ɱ (ny)	ɱ (ng)	

ที่เกิดของเสียง ลักษณะของเสียง	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก-ฟัน	ปุ่มเหงือก	หลังปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงข้างลิ้น							
เสียงไม่ก้อง			l (hl)				
เสียงก้อง			l				
เสียงเปิด							
เสียงไม่ก้อง	w (hw, ʌ)		r (ɹ, hr)				
เสียงก้อง	w		r (ɹ)		j (y)		

ขั้นตอนที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาถิ่นยอ ตองโย และตะนุ ที่นำมาสังเคราะห์ในบทความนี้มีผู้ศึกษาอยู่เพียงคนเดียวคืองานของยาบู (Yabu 1980; 1981a; 1981b) ในการสังเคราะห์ข้อมูลจะใช้ผลงานดังกล่าวเป็นข้อมูลหลักเพราะมีข้อมูลอยู่เพียงเท่านี้ แต่เมื่อวิเคราะห์แล้วอาจจะมีจำนวนหน่วยเสียงต่างจากที่ยาบูเสนอไว้อยู่บ้าง ส่วนภาษาถิ่นที่มีผู้ศึกษาไว้หลายคนก็จะเลือกผลงานที่มีการวิเคราะห์หน่วยเสียงตามแนวภาษาศาสตร์อย่างเป็นระบบ มีความสมเหตุสมผล และมีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์เป็นข้อมูลหลัก แล้วใช้ข้อมูลจากผลงานที่เหลือเป็นข้อมูลเสริม จากนั้นจึงพิจารณาว่าเจ้าของผลงานแต่ละคนมีวิธีการวิเคราะห์หน่วยเสียงอย่างไร มีหน่วยเสียงย่อยหรือไม่ และลักษณะการปรากฏของหน่วยเสียงพบในสิ่งแวดล้อมแบบใด ขั้นสุดท้ายจึงสรุปว่าภาษาถิ่นนั้นๆ มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวกี่หน่วยเสียง อะไรบ้าง การนำเสนอหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาถิ่นพม่าจะแสดงไว้ในตารางแสดงที่เกิดของเสียงและลักษณะของเสียงในรูปแบบเดียวกับตารางที่ 2 แต่จะนำเสนอในรูปแบบย่อ เพื่อเป็นการประหยัดเนื้อที่ โดยจะตัดคำอธิบายหัวตารางออก ถ้าหากแถวหรือคอลัมน์ใดในตารางไม่มีหน่วยเสียงปรากฏก็จะตัดแถวหรือคอลัมน์นั้นออกไป

ผลการสังเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวในภาษาถิ่นพม่า 8 ถิ่น

ผลการสังเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวในภาษาถิ่นพม่า 8 ถิ่นเป็นดังนี้

ภาษาถิ่นย่างกุ้ง (Yangon) การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นย่างกุ้งที่ผ่านมา มีการนำเสนอหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวอยู่ระหว่าง 20-34 หน่วยเสียง แมคเดวิด (McDavid 1945) และสจ๊วต (Steward 1936) วิเคราะห์ให้ลักษณะการพ่นลมเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบแทนที่จะวิเคราะห์ให้เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียว จึงทำให้หน่วยเสียงพยัญชนะชุดนี้มีจำนวนเพียง 20-24 หน่วยเสียงเท่านั้น พยัญชนะพ่นลมดังกล่าว ได้แก่ /p^h (ph), t^h (th), k^h (kh), s^h (sh), ɲ (hn̥), ɲ (hn), m̥ (hm), ɲ (hn̥), w (hw), l̥ (hl) และทั้งสองคนวิเคราะห์ให้ /θ/ และ /ð/ เป็นคนละหน่วยเสียงกัน แต่คอร์นิน (Cornyn 1944) และสปริงก์ (Sprigg 1963) วิเคราะห์ให้เป็นหน่วยเสียงเดียวกัน โดยที่ [ð] เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /θ/ ปรากฏเมื่ออยู่ระหว่างสระ ส่วนหน่วยเสียง /ɲ/ ในการศึกษาของสจ๊วต (Steward 1936) คอร์นิน (Cornyn 1944) แมคเดวิด (McDavid 1945) และโจนส์ (Jones 1972) ใช้สัญลักษณ์ /ny/ และวิเคราะห์ให้เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ต่อมาสจ๊วต (Steward 1955) ได้จัดให้หน่วยเสียงนี้เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียว แต่ยังใช้สัญลักษณ์ /ny/ ตามเดิม การศึกษาของนิทัสกร ชิวเรืองโรจน์ (Shiwaruangrote 2000) และในหนังสือของเจนนีและสันสันฮนินทูน (Jenny & San San Hnin Tun 2016) แสดงหน่วยเสียงไว้มากที่สุดคือ 34 หน่วยเสียง โดยวิเคราะห์ให้ /θ/ และ /ð/ เป็นคนละหน่วยเสียงกัน และวิเคราะห์ให้ /r/ เป็นหน่วยเสียงหนึ่งในภาษาถิ่นย่างกุ้ง ส่วนกรีน (Green 2005) ได้แสดงเสียงในภาษาถิ่นย่างกุ้งไว้ 34 เสียงเช่นกัน แต่เสียงเหล่านี้ถูกจัดให้มีฐานะเป็นหน่วยเสียงเพียง 31 หน่วยเสียง โดยเขาวิเคราะห์ให้ [ð] เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /θ/ และระบุว่าเสียง [r] และ [w] เป็นเสียงที่พบได้น้อย จึงไม่จัดให้ทั้งสองเสียงนี้เป็นหน่วยเสียง

การสังเคราะห์ข้อมูลภาษาถิ่นอย่างกุ่มในบทความนี้ได้อ้างอิงข้อมูลจากงานของนิทัศน์กร ชิวเรืองโรจน์ (Shiwaruangrote 2000) เป็นหลัก เพราะมีข้อมูลละเอียดกว้างกว่างานอื่นๆ แต่ในบทความนี้ได้วิเคราะห์ให้ [ɔ̌] เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /θ/ เพราะสามารถคาดการณ์สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นได้ และไม่นับ [r] เป็นหน่วยเสียงในภาษาพม่าถิ่นอย่างกุ่ม เพราะปรากฏกับคำยืมจากภาษาอื่นเท่านั้น เช่น ภาษาบาลี อังกฤษ อาหรับ มาเลย์ ฯลฯ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นอย่างกุ่มทั้ง 32 หน่วยเสียง ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นอย่างกุ่มจำนวน 32 หน่วยเสียง

p		t			k	ʔ
p ^h		t ^h			k ^h	
b		d			g	
	θ	s				h
		s ^h	ʃ			
		z				
				tɕ		
				tɕ ^h		
				dʒ		
m̥		n̥		ɲ̥	ŋ̥	
m		n		ɲ	ŋ	
		l̥				
		l				
w̥						
w				j		

ภาษาถิ่นยะไข่ (Arakanese, Rakhine) การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นยะไข่ที่ผ่านมา มีการนำเสนอหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวอยู่ระหว่าง 24-36 หน่วยเสียง การศึกษาของสปริงก์ (Sprigg 1963) ไม่ได้ระบุจำนวนหน่วยเสียงที่ชัดเจน แต่เขาวินิจฉัยให้หน่วยเสียง /pr, pr̥, kr̥, ɲr, mj, m̥j,

mr, mʀ/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ในขณะที่คนอื่นๆ วิเคราะห์ให้หน่วยเสียงชุดดังกล่าวเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ การศึกษาของโจนส์ (Jones 1972) พบหน่วยเสียง 24 หน่วยเสียง โดยเขาวิเคราะห์ให้ /hŋ, hn, hm, hɲ, hw, hl/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ การศึกษาของโอเคิล (Okell 1975) พบหน่วยเสียง 34 หน่วยเสียง โอเคิลพบว่าคำในภาษาถิ่นยะไข่ส่วนหนึ่งยังคงรักษาหน่วยเสียงควบกล้ำ /kr/ และ /kʰr/ ไว้ได้ในขณะที่ภาษาถิ่นอื่นๆ ปฏิภาคไปเป็นเสียง /tɕ (c)/ และ /tɕʰ (ch)/ ตามลำดับ การศึกษาของแบรดลีย์ (Bradley 1985) พบหน่วยเสียง 34 หน่วยเสียง โดยเขาวิเคราะห์ให้ [ɔ̃] และ [ɦ] เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /θ/ และ /h/ ตามลำดับ ปรากฏเมื่ออยู่ระหว่างเสียงก้อง การศึกษาของรุ่งจิตร์ เจริญพงศ์อนันต์ (Jarernpongarn 1997) และเฮติ (Heidi 2014) พบหน่วยเสียง 34 หน่วยเสียงเท่ากัน ในงานของเฮติยังพบข้อมูลเช่นเดียวกับโอเคิลในประเด็นที่ว่าหน่วยเสียงควบกล้ำ /kr (kɪ)/ และ /kʰr (kʰɪ)/ ในภาษาถิ่นยะไข่ปฏิภาคเป็นเสียง /tɕ/ และ /tɕʰ/ ในภาษาพม่าถิ่นอื่นๆ (Heidi 2014: 67-71)

การสังเคราะห์ข้อมูลภาษาถิ่นยะไข่ในบทความนี้ได้อ้างอิงข้อมูลจากงานของโอเคิล (Okell 1975) รุ่งจิตร์ เจริญพงศ์อนันต์ (Jarernpongarn 1997) และเฮติ (Heidi 2014) โดยวิเคราะห์ให้หน่วยเสียง /hŋ, hn, hm, hɲ, hw, hl/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ผลการสังเคราะห์พบว่าภาษาถิ่นยะไข่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 34 หน่วยเสียง ดังได้แสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นยะไข่จำนวน 34 หน่วยเสียง

p		t			k	ʔ
p ^h		t ^h			k ^h	
b		d			g	
	θ	s				h
		s ^h	ʃ			
		z				

				tɕ		
				tɕ ^h		
				dʒ		
m̥		ŋ̊		ɲ̊	ŋ̊	
m		n		ɲ	ŋ	
		l̥				
		l				
w̥		r̥				
w		r		j		

ภาษาถิ่นทวาย (Tavoyan, Dawei) การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นทวายที่ผ่านมา มีการนำเสนอหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวอยู่ระหว่าง 23-34 หน่วยเสียง การศึกษาของรัฐพร วิจิตจามรี (Vichitjamaree 1990) และ โอเคล (Okell 1995) พบหน่วยเสียงใกล้เคียงกัน ต่างกันแต่เพียงงานของรัฐพรพบหน่วยเสียง /j/ แต่ไม่พบในงานของโอเคล ส่วนงานของโอเคลพบหน่วยเสียง /r/ และ /hr (r̥)/ และมี [ɔ̃] เป็นเสียงย้อยของหน่วยเสียง /θ/ แต่ไม่พบในงานของรัฐพร การศึกษาของโจนส์ (Jones 1972) ระบุว่าภาษาถิ่นทวายมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 23 หน่วยเสียง แต่ไม่ได้แสดงรายการหน่วยเสียงไว้แต่อย่างใด

การสังเคราะห์ข้อมูลภาษาถิ่นทวายในบทความนี้ได้อ้างอิงข้อมูลจากงานวิจัยของรัฐพร วิจิตจามรี (Vichitjamaree 1990) เป็นหลักเพราะมีข้อมูลครบถ้วนที่สุด และนำงานวิจัยของยุทธพร นาคสุข (Naksuk 2012: 168-169) ที่ศึกษาคำศัพท์ภาษาถิ่นทวายมาช่วยสนับสนุนการศึกษาของรัฐพรในประเด็นที่ว่าภาษาถิ่นทวายไม่มีหน่วยเสียง /r/ และ /hr (r̥)/ ซึ่งในบทความนี้จะวิเคราะห์ให้ [r] และ [hr (r̥)] เป็นเสียงย้อยของหน่วยเสียง /l/ และ /hl (l̥)/ ตามลำดับ ยุทธพรยังได้ตั้งข้อสังเกตว่าหน่วยเสียง /j/ ในงานของรัฐพรน่าจะเป็นเสียงย้อยของหน่วยเสียง /ɟ/ เพราะพบตัวอย่างเพียงคำเดียวเท่านั้น ในบทความนี้จึงไม่วิเคราะห์ให้ /j/ เป็นหน่วยเสียง (Naksuk 2012: 108) สรุปแล้ว ภาษาถิ่นทวายมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน

32 หน่วยเสียง ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นทวายจำนวน 32 หน่วยเสียง

p		t			k	ʔ
p ^h		t ^h			k ^h	
b		d			g	
	θ	s				h
		s ^h	ʃ			
		z				
				tɕ		
				tɕ ^h		
				dʒ		
m̥		n̥		ɲ̥	ŋ̥	
m		n		ɲ	ŋ	
		l̥				
		l				
w̥						
w				j		

ภาษาถิ่นมะริด (Myeik) การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นมะริดที่ผ่านมา มีการนำเสนอหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวอยู่ระหว่าง 20-28 หน่วยเสียง กาโตและชินปะแล (Kato & Khin Pale 2012) พบหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 27 หน่วยเสียง และถือเป็นงานวิจัยที่มีรายละเอียดของหน่วยเสียงครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุดในขณะนี้ งานของโจนส์ (Jones 1972) ไม่ได้ระบุจำนวนหน่วยเสียงไว้ แต่เมื่อนับจำนวนหน่วยเสียงจากคำศัพท์ที่โจนส์เสนอไว้ในบทความของเขามีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 25 หน่วยเสียง และไม่พบหน่วยเสียง /ɲ, ɸ, j, z, ʃ/ เหมือนที่พบในงานของกาโตและชินปะแล

การสังเคราะห์ข้อมูลภาษาถิ่นมะริดในบทความนี้ได้อ้างอิงงานของกาโตและชินปะแล (Kato and Khin Pale 2012) ซึ่งมีหน่วยเสียงพยัญชนะ

ต้นเดี่ยวจำนวน 27 หน่วยเสียง ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นมะริดจำนวน 27 หน่วยเสียง

p		t			k	ʔ
p ^h		t ^h			k ^h	
b		d			g	
	θ	s				h
		s ^h	ʃ			
		z				ɦ
				tɕ		
				tɕ ^h		
				dʒ		
m		n		ɲ	ŋ	
		l				
w				j		

ภาษาถิ่นตะนุ (Danu) การศึกษาของยาบุ (Yabu 1981b) เป็นการศึกษานหน่วยเสียงภาษาถิ่นตะนุทั้งระบบเพียงเรื่องเดียวที่มีอยู่ในขณะนี้ ยาบุพบหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นตะนุจำนวน 21 หน่วยเสียง ยาบุวิเคราะห์ให้หน่วยเสียง /ɲ/ เป็นหน่วยเสียงควบกล้ำ /ny/ และวิเคราะห์ให้ชุดพยัญชนะเสียงก้อง [b, d, g, dʒ, z, ɔ̃] เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /p, t, k, c, s, θ/ สำหรับชุดหน่วยเสียงนาสิกไม่ก้อง ได้แก่ /hɲ, hn, hm, hɲ/ ยาบุวิเคราะห์ให้เป็นหน่วยเสียงควบกล้ำ

การสังเคราะห์ข้อมูลภาษาถิ่นตะนุในบทความนี้ได้อ้างอิงข้อมูลจากงานของยาบุ (Yabu 1981b) โดยวิเคราะห์ให้ /ny/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว คือ /ɲ/ และวิเคราะห์ให้ /hɲ, hn, hm, hɲ/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวเช่นกัน คือ /ɲ, ɲ, m, ɲ/ ส่วนชุดพยัญชนะเสียงก้อง [b, d, g, dʒ, z, ɔ̃] ในบทความนี้จะวิเคราะห์ให้เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /p, t, k, c, s, θ/ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ของยาบุ เพราะภาษาถิ่นตะนุมีความคล้ายคลึงกับภาษาถิ่นอินธำซึ่งอาศัยในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และภาษาถิ่นอินธำไม่มีหน่วย

เสียงก้องในชุดดังกล่าวเช่นกัน ทั้งนี้สามารถสรุปหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นตะนุได้ 25 หน่วยเสียง ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นตะนุจำนวน 25 หน่วยเสียง

p		t			k	ʔ
p ^h		t ^h			k ^h	
	θ	s				h
		s ^h				
						ɦ
				tɕ		
				tɕ ^h		
m̥		n̥		ɲ̥	ŋ̥	
m		n		ɲ	ŋ	
		l				
w				j		

ภาษาถิ่นอินธา (Intha) การศึกษาระบบเสียงภาษาพม่าอินธาที่ผ่านมา มีการนำเสนอหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวอยู่ระหว่าง 21-27 หน่วยเสียง โอเคล (Okell 1995) พบหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 27 หน่วยเสียง และยูทพร นาคสุข (Naksuk 2012) พบ 26 หน่วยเสียง หน่วยเสียงที่โอเคลพบมากกว่ายูทพรคือ /ɟ (ɕ)/ ซึ่งยูทพรได้วิเคราะห์ให้เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /tɕ^h (ch)/ ส่วนโจนส์ (Jones 1972) ระบุว่าจำนวน 21 หน่วยเสียง แต่ไม่ได้แสดงรายการหน่วยเสียงไว้แต่อย่างใด

การสังเคราะห์ข้อมูลภาษาถิ่นอินธาในบทความนี้ได้อ้างอิงข้อมูลจากงานวิจัยของยูทพร นาคสุข (Naksuk 2012) เป็นหลัก เพราะมีข้อมูลละเอียดกว่างานอื่นๆ นอกจากนี้ยูทพรยังได้ตรวจสอบแล้วว่า [ɟ] เป็นเสียงย่อยของ /tɕ^h/ เพราะ [ɟ] ปรากฏไม่สม่ำเสมอ (Naksuk 2012: 123)

รายการหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาถิ่นอินธาทั้ง 26 หน่วยเสียง
ได้แสดงไว้ในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นอินธาทจำนวน 26 หน่วยเสียง

p		t		k	ʔ
p ^h		t ^h		k ^h	
		s			h
		s ^h			
			tɕ		
			tɕ ^h		
m̥		n̥	ɲ̥	ŋ̥	
m		n	ɲ	ŋ	
		l̥			
		l			
w̥					
w		r		j	

ภาษาถิ่นตองโย (Taungyo) การศึกษาของยาบุ (Yabu 1981a) เป็นการศึกษหน่วยเสียงภาษาถิ่นตองโยทั้งระบบเพียงเรื่องเดียวที่มีอยู่ในขณะนี้ ยาบุพบหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 24 หน่วยเสียง ไม่พบหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงก้อง /b, d, g, dz, ð/ และไม่พบหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงนาสิก ไม่ก้อง /m̥(hm), n̥(hn), ɲ̥(hɲ), ŋ̥(hŋ)/ ส่วนงานของเทย์เลอร์ (Taylor 1921) ที่ศึกษาเสียงปฏิกาคของหน่วยเสียงภาษาพม่าถิ่นต่างๆ รวมถึงภาษาถิ่นตองโยไม่ได้แสดงรายละเอียดของหน่วยเสียงไว้แต่อย่างใด

การสังเคราะห์ข้อมูลภาษาถิ่นตองโยในบทความนี้ได้อ้างอิงข้อมูลจากงานของยาบุ (Yabu 1981a) ซึ่งมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 24 หน่วยเสียง ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นตองโยจำนวน 24 หน่วยเสียง

p		t			k	ʔ
p ^h		t ^h			k ^h	
	θ	s				
		s ^h	ʃ			h
		z				
				tɕ		
				tɕ ^h		
m		n		ɲ	ŋ	
		l̥				
		l				
w		r		j		

ภาษาถิ่นยอ (Yaw) การศึกษาของยาบุ (Yabu 1980) เป็นการศึกษาหน่วยเสียงภาษาถิ่นยอทั้งระบบเพียงเรื่องเดียวที่มีอยู่ในขณะนี้ ยาบุพบหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 31 หน่วยเสียง และเขาวีเคราะห์ให้หน่วยเสียง /ny/ เป็นหน่วยเสียงควบกล้ำ

การสังเคราะห์ข้อมูลภาษาถิ่นยอในบทความนี้ได้อ้างอิงข้อมูลจากงานของยาบุ (Yabu 1980) แต่จะวิเคราะห์ให้ /ny/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว คือ /ɲ/ ดังนั้นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นยอจึงมีทั้งหมด 32 หน่วยเสียง ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาถิ่นยอจำนวน 32 หน่วยเสียง

p		t			k	ʔ
p ^h		t ^h			k ^h	
b		d			g	
	θ	s				h
	ð	s ^h	ʃ			
		z				

				tɕ		
				tɕ ^h		
				dz		
m̥		ŋ̊			ŋ̊	
m		n		ɲ	ŋ	
		l̥				
		l				
w		r		j		

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการสังเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวในภาษาถิ่นพม่าทั้ง 8 ถิ่น พบหน่วยเสียงอยู่ระหว่าง 24-34 หน่วยเสียง ดังนี้ ภาษาถิ่นย่างกุ้งมี 32 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นยะไข่มี 34 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นทวายมี 32 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นมะริดมี 27 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นตะนุมี 25 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นอินธามี 26 หน่วยเสียง ภาษาถิ่นตองโยมี 24 หน่วยเสียง และภาษาถิ่นยอมี 32 หน่วยเสียง

การที่หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวในภาษาถิ่นพม่าทั้ง 8 ถิ่นมีจำนวนความแตกต่างกัน เนื่องมาจากภาษาพม่าแต่ละถิ่นมีพัฒนาการของเสียงปฏิภาคแตกต่างกัน กล่าวคือ เกิดปรากฏการณ์ที่หน่วยเสียงภาษาพม่าแต่ละถิ่นมีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างเป็นระบบอันเนื่องมาจากแต่ละภาษาต่างก็มีพัฒนาการของตัวเอง หน่วยเสียงที่ภาษาพม่าทุกถิ่นมีเหมือนกันมีจำนวน 19 หน่วยเสียง ประกอบไปด้วย /p, p^h, t, t^h, k, k^h, ʔ, s, s^h, h, tɕ, tɕ^h, m, n, ɲ, ŋ, l, w, j/ ส่วนหน่วยเสียงที่ภาษาถิ่นพม่ามีเหมือนกันเป็นบางเสียงมีจำนวน 17 หน่วยเสียง ประกอบไปด้วย /b, d, g, θ, ð, z, ʃ, ʈ, dz, ɱ, ɳ, ɲ̥, ɲ̊, ʎ̥, ʎ̊, ɽ, r/ นอกจากนี้ ภาษาถิ่นยะไข่ยังรักษาหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ /kr/ และ /k^hr/ ไว้ได้ในขณะที่ถิ่นอื่นๆ เปลี่ยนแปลงไปเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวแล้ว เสียงปฏิภาคที่แตกต่างกันของภาษาพม่าทั้ง 8 ถิ่นพม่ามีทั้งหมด 9 ชุด ได้แก่

- 1) /g-k/
- 2) /d-t/
- 3) /b-p^h/
- 4) /θ-s^h/
- 5) /z-s-s^h/
- 6) /ม, ฃ, ฅ, ฆ, ง - m, n, ญ, ฌ, l/
- 7) /kr, k^hr - tɕ, tɕ^h/
- 8) /r-j/
- 9) /r-ʃ-tɕ^h/

ตารางที่ 11 ชุดเสียงปฏิภาคของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษาถิ่นพม่า 8 ถิ่น

ชุดที่	ชุดเสียง ปฏิภาค	อักษร พม่า	ย่างกุ้ง	ยะไข่	ทวาย	มะริด	ตะนุ	อินธา	ตองโย	ยอ
1	/g-k/	ဂ	/g/	/g/	/g/	/g/	/k/	/k/	/k/	/g/
2	/d-t/	ဒ	/d/	/d/	/d/	/d/	/t/	/t/	/t/	/d/
3	/b-p ^h /	ဗ, ပ	/b/	/b/	/b/	/b/	/p ^h /	/p ^h /	/p ^h /	/b/
4	/θ-s ^h /	ဆ	/θ/	/θ/	/θ/	/θ/	/θ/	/s ^h /	/θ/	/θ/
5	/z-s-s ^h /	ဇ, ချ	/z/	/z/	/z/	/z/	/s ^h /	/s/	/s ^h /	/z/
6	/m-m/	မ	/m/	/m/	/m/	/m/	/m/	/m/	/m/	/m/
	/n-n/	န	/n/	/n/	/n/	/n/	/n/	/n/	/n/	/n/
	/ɲ-ɲ/	ဇ်	/ɲ/	/ɲ/	/ɲ/	/ɲ/	/ɲ/	/h/	/ɲ/	/ɲ/
	/ʃ-ʃ/	ဆ်	/ʃ/	/ʃ/	/ʃ/	/ʃ/	/ʃ/	/ʃ/	/ʃ/	/ʃ/
	/l-l/	လ	/l/	/l/	/l/	/l/	/l/	/l/	/l/	/l/
7	/kr-tɕ/	ကြ	/tɕ/	/kr /	/tɕ/	/tɕ/	/tɕ/	/tɕ/	/tɕ/	/tɕ/
	/k ^h r-tɕ ^h /	ခွီ	/tɕ ^h /	/k ^h r /	/tɕ ^h /	/tɕ ^h /	/tɕ ^h /	/tɕ ^h /	/tɕ ^h /	/tɕ ^h /
8	/r-j/	ရ	/j/	/r/	/j/	/j/	/j/	/j/, /r/	/j/, /r/	/j/, /r/
9	/r-ʃ-tɕ ^h /	ရှ်	/ʃ/	/r/	/ʃ/	/ʃ/	/tɕ ^h /	/tɕ ^h /	/ʃ/	/ʃ/

1. /g-k/ พยัญชนะเสียงกัก ก้อง ฐานเพดานอ่อน /g/ ในภาษาถิ่น
ย่างกุ้ง ยะไข่ ทวาย มะริด และยอ ปฏิภาคเป็นเสียงกัก ไม่ก้อง ฐานเพดาน

อ่อน /k/ ในภาษาถิ่นตะนุ อินธ และตองโย เช่นคำว่า กู /gu²/ - /ku²/ ‘ถ้า’

2. /d-t/ พยัญชนะเสียงกัก ก้อง ฐานปุ่มเหงือก /d/ ในภาษาถิ่นย่างกุ้ง ยะไข่ ทวาย มะริด และยอ ปฏิภาคนเป็นเสียงกัก ไม่ก้อง ฐานปุ่มเหงือก /t/ ในภาษาถิ่นตะนุ อินธ และตองโย เช่นคำว่า ฎิ: /do¹/ - /to¹/ ‘กลอง’

3. /b-p^h/ พยัญชนะเสียงกัก ก้อง ฐานริมฝีปาก /b/ ในภาษาถิ่นย่างกุ้ง ยะไข่ ทวาย มะริด และยอ ปฏิภาคนเป็นเสียงกัก ไม่ก้อง ฟันลม ฐานริมฝีปาก /p^h/ ในภาษาถิ่นตะนุ อินธ และตองโย เช่นคำว่า ภู: /bu¹/ - /p^hu¹/ ‘น้ำเต้า’

4. /θ-s^h/ พยัญชนะเสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่ฟันลม ฐานริมฝีปาก- ฟัน /θ/ ในภาษาถิ่นย่างกุ้ง ยะไข่ ทวาย มะริด ตะนุ ตองโย และยอ ปฏิภาคนเป็นเสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง ฟันลม ฐานปุ่มเหงือก /s^h/ ในภาษาถิ่นอินธ เพียงถิ่นเดียว เช่นคำว่า ๖๖: /θa¹/ - /s^ha¹/ ‘ลูกชาย; เนื้อ’

5. /z-s-s^h/ พยัญชนะเสียงเสียดแทรก ก้อง ฐานปุ่มเหงือก /z/ ในภาษาถิ่นย่างกุ้ง ยะไข่ ทวาย มะริด และยอ ปฏิภาคนเป็นเสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่ฟันลม ฐานปุ่มเหงือก /s/ ในภาษาถิ่นอินธ และปฏิภาคนเป็นเสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง ฟันลม ฐานปุ่มเหงือก /s^h/ ในภาษาถิ่นตะนุและตองโย เช่นคำว่า ๑๗: /ze¹/ - /se¹/ - /s^he¹/ ‘ตลาด’

6. /ม, ๓, ๓, ๓, ๓ - m, n, ๓, ๓, ๓/ พยัญชนะชุดเสียงนาสิก ไม่ก้อง /ม, ๓, ๓, ๓/ ในภาษาถิ่นย่างกุ้ง ยะไข่ ทวาย ตะนุ อินธ และยอ ปฏิภาคนเป็นเสียงนาสิก ก้อง /m, n, ๓, ๓/ ในภาษาถิ่นมะริดและตองโย สำหรับเสียง /๓/ พบเกือบทุกภาษา ยกเว้นภาษาถิ่นตะนุและมะริดซึ่งปฏิภาคนเป็นเสียง /๓/ เช่นคำว่า ๓ /mo²/ - /mo²/ ‘เห็น’ ๓ /๓i⁴/ - /ni⁴/ ‘สอง; ปี’ ๓ /๓e⁴/ - /๓e⁴/ ‘นก’ ๓ /๓o¹/ - /๓o¹/ ‘เหี่ยวแห้ง’ ๑๗ /๓e²/ - /๓e²/ ‘เรือ’

7. /kr, k^hr - t๑, t๑^h/ พยัญชนะเสียงควบกล้ำ /kr/ และ /k^hr/ ในภาษาถิ่นยะไข่ ปฏิภาคนเป็นเสียงก้องเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่ฟันลม ฐานเพดานแข็ง /t๑/ และเสียงก้องเสียดแทรก ไม่ก้อง ฟันลม ฐานเพดานแข็ง /t๑^h/ ตามลำดับ ในภาษาถิ่นอื่นๆ เช่นคำว่า ๓ /kre²/ - /t๑e²/ ‘ดาว’ ๓ /k^hrai⁴/ - /t๑^hi⁴/ ‘ชุด; ชีต’

8. /r-j/ พยัญชนะเสียงเปิด ล้วนรัว ก้อง ฐานปุ่มเหงือก /r/ ในภาษาถิ่น ยะไข่ ปฏิภาคเป็นเสียงเปิด ก้อง ฐานเพดานแข็ง /j/ ในภาษาถิ่นอื่นๆ เช่น คำว่า ๑๑ /ri²/ - /je²/ ‘น้ำ’ และปฏิภาคเป็นเสียงเปิด ล้วนรัว ฐานปุ่มเหงือก /r/ ซึ่งปรากฏกับคำจำนวนหนึ่งในภาษาถิ่นอินธา ตองโยและยอ เช่นคำว่า ๑๑ /ri²/ - /re²/ ‘ผิวหนัง’

9. /r-ʃ-tcʰ/ พยัญชนะเสียงเปิด ล้วนรัว ไม่ก้อง ฐานปุ่มเหงือก /r/ ใน ภาษาถิ่นยะไข่ ปฏิภาคเป็นเสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง ฟันลม ฐานหลังปุ่ม เหงือก /ʃ/ ในภาษาถิ่นอย่างกุ่ม ทวาย มะริด ตองโย และยอ และปฏิภาคเป็น เสียงกึ่งเสียดแทรก ไม่ก้อง ฟันลม ฐานเพดานแข็ง /tcʰ/ ในภาษาถิ่นตะนุและ อินธา เช่นคำว่า ๑๑ /re³/ - /ʃe³/ - /tcʰe³/ ‘ตะวันออก’

ผลการสังเคราะห์ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาพม่า ทั้ง 8 ถิ่น ตลอดจนชุดเสียงปฏิภาคที่นำเสนอในบทความนี้ จะสามารถใช้ เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงเรื่องระบบเสียงของภาษาถิ่นภาษาพม่า และเป็น ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติของภาษากลุ่มพม่า (Burmese) ได้ องค์กรความรู้ที่ควรพัฒนาต่อจากเนื้อหาในบทความนี้ คือ ระบบเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ระบบเสียงสระ และระบบเสียงวรรณยุกต์ ในภาษาถิ่นพม่า ซึ่งจะช่วยให้องค์กรความรู้เรื่องระบบเสียงของภาษาถิ่นพม่า มีความสมบูรณ์และครอบคลุมทุกโครงสร้างของภาษา

- Armstrong L.E. & Pe Maung Tin, 1925. **A Burmese phonetic reader**. London: University of London Press.
- Bradley D., 1985. "Arakanese vowels." In G. Thurgood, J. A. Matisoff, & D. Bradley (eds.), **Linguistics of the Sino-Tibetan area: The state of the art** (pp. 180-200). Canberra: Department of Linguistics, Research School of Pacific Studies, Australian National University, Papers presented to Paul K. Benedict for his 71st birthday.
- _____, 1994. "East and South-East Asia." In C. Moseley & R. E. Asher (eds.), **Atlas of the world's languages** (pp. 159-203). London: Routledge.
- _____, 2011. "Changes in Burmese phonology and orthography." In **Southeast Asian Linguistic Society (SEALS) 21 conference**. Bangkok: Kasersart university.
- Cornyn W. S., 1944. "Outline of Burmese grammar." **Language** 20 (4): 5-34.
- Green A. D., 2005. "Word, foot, and syllable structure in Burmese." In J. Watkins (ed.), **Studies in Burmese linguistics in honour of John Okell** (pp. 1-25). Canberra: Pacific Linguistics.
- Heidi A. D., 2014. "Consonant correspondences of Burmese, Rakhine and Marma with initial implications for historical relationships." Master's dissertation. Graduate School of University of North Dakota.
- Jarenponganarn R., 1997. "A phonology study of Arakanese Burmese as spoken in Sittwe city, Arakan state, Burma." Master's dissertation. Graduate School of Mahidol University.
- Jenny M. & San San Hnin Tun, 2016. **Burmese: A comprehensive grammar**. New York: Routledge.
- Jones R. B., 1972. "Sketch of Burmese dialects." In M. E. Smith (ed.), **Studies in linguistics in honor of George L. Trager** (pp. 413-422). The Hague: Mouton.
- Kato A. & Khin Pale, 2012. "The Myeik (Beik) dialect of Burmese: sounds, conversational texts, and basic vocabulary." **Journal of Asian and African Studies** 83: 117-160.
- McDavid R. I., 1945. "Burmese phonemics." **Studies in Linguistics** 3 (1): 6-18.
- Naksuk Y., 2012. "Intha phonology and lexical comparison of four Burmese dialects." Doctoral dissertation. Graduate School of Mahidol University.

- Okell J., 1989. "The Yaw dialect of Burmese." In J. H. C. S. Davidson (ed.), **South East Asian linguistics: Essays in honour of Eugénie J. A. Henderson** (pp. 1-25). London: School of Oriental and African Studies.
- _____, 1995. "Three Burmese dialects." In D. Bradley (ed.) **Paper in Southeast Asian Linguistics No.13: Studies in Burmese Languages: Pacific Linguistics Series A 83**: 1-138.
- Shiwaruangrote N., 2000. "A phonology study of Yangon Burmese." Master's dissertation. Graduate School of Mahidol University.
- Spoorenberg Th., 2015. "Provisional results of the 2014 census of Myanmar: The surprise that wasn't." **Asian Population Studies** 11 (1): 4-6.
- Sprigg R. K., 1963. "A comparison of Arakanese and Burmese based on phonological formulae." In E. J. A. Henderson (ed.), **Linguistic comparison in South East Asia and the Pacific** (pp. 109-132). London: School of Oriental and African Studies.
- Steward J. A., 1936. **An introduction to colloquial Burmese**. Rangoon: British Burma Press.
- _____, 1955. **Manual of colloquial Burmese**. London: Luzac.
- Taylor L. F., 1921. "The dialects of Burmese (I)." **The Journal of the Burma Research Society** 11: 89-97.
- Vichitjamaree R., 1990. "A phonology study of Tavoyan Burmese as spoken in Thongphaphoom, Kanchanaburi province." Master's dissertation. Graduate School of Mahidol University.
- Yabu S., 1980. "Linguistic data of the Yaw dialect of the Burmese language." **Journal of Asian and African Studies** 19: 164-182.
- _____, 1981a. "Linguistic data of the Taung'yo dialect of the Burmese language." **Journal of Asian and African Studies** 21: 154-187.
- _____, 1981b. "Conversational texts of the Danu dialect of Burmese." **Journal of Asian and African Studies** 22: 124-138.

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- Cheeseman N., 2023. **Languages of the world**. Retrieved January 25, 2023, from <https://www.ethnologue.com/>
- United Nations, 2023. **Myanmar population (LIVE)**. Retrieved January 25, 2023, from <https://www.worldometers.info/world-population/myanmar-population>